

"ישיבישע בלאט" "לאמדעט" ב"דף היום" בשו"ת ומ"מ

דף כה.

1. **ולא מדם הפר ודם אחר**, וקשה אם בסכין לא הוי קבלה הוי ליה נשפך ולכן פסול ולמה בעי קרא מיוחד לזה?

ע"ב

1. **בעי מיניה רב אסי מרבי יוחנן וכו' אויר שאין סופו לנוח כמונח דמי או לא** ומבואר ברש"י שכל הספק אם נפחתו קודם שיגיעו לאויר שבתוך הכלי, אבל אם הגיע לאויר דפנות חשיב דם שנתקבל ונשפך, ויל"ע מה החילוק?

התשובות

1. עי' חי' הגרי"ז **שכן הקשה** והעמיד שהסכין בתוך הצוואר ולכן לא הוי נשפך אלא פסול מיוחד של פר ודבר אחר, ובבין המשפטים כתב דדם שעל הריצפה כבר אינו דם שחיטה, אבל שעל הסכין, כיון שהשחיטה נעשית בו הוי דם שחיטה.

ע"ב

1. **ביאר בקרן אורה** דכיון שבתוך המזרק תמיד צריך לעבור דרך אוירו וא"כ ייצא שתמיד מקבל מהאויר ולא מהפר, וביאר **בדבר אברהם ח"א כא' ז'** דבקבלה אין צריך הנחה בכלי אלא שימה בכלי וכלשון הכתוב "וישם את הדם באגנות", ועי"ש מה שהביא לדון בה ממנחות יא. בספק הגמרא בהדביק קומץ בדופן כלי.

הערות, הארות, ומראי מקומות

לא נצרכא אלא לקומץ מנחת חוטא וכו', ועי' שיעורי הגרי"ד דביאור הדבר דמעיקר הדין גם מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה רק לא ניתן לו להביא כדי שלא יהא קרבנו מהודר, ולכן ס"ד כיון דכל קרבנו דיעבד גם שמאל יועיל, קמ"ל ועי' אילת השחר כעין זה, ועי' מצפה איתן.

נשפך הדם וכו', ומ"מ אם לא קיבל את כל הדם כשר, וכן נראה ברמב"ם מעה"ק ד' ח', ופסוה"מ א' כו', ועי' מקור ברוך ח"א יט' דמ"מ בעינן שיהיה ראוי בשעת קבלה לקבל את כל הדם, ואם לאו, פסול, ועי' מקדש דוד סי' ז' אות ב'.

ולא מדם העור, עי' ראב"ד תו"כ ויקרא פרק ג' אות ז' דהכוונה דם שיצא מהעור קודם שנשחטו שני סימנים, והקשה הגרי"ז דא"כ למה צריך מיעוט תיפו"ל דלא נתקדש בשחיטה, ועי' יפה עיניים שציין לגירסא בתו"כ ולא מדם הבשר, וי"א דהכוונה לדם הנפש שנפל על העור, או שהכוונה לדם שיוצא כשמפריד העור מהבשר, ובזה יישבו דברי הט"ז יו"ד כג' ז' דבעור אין דם, וי"א שכוונתו לעור של עוף וכאן איירי בעור בהמה.

דם מהפר יקבלנו, ועי' חי' הגרי"ז שהביא לחקור מהגר"ח האם הוא מדיני הקבלה שבנשפך כבר לא הוי כדינה וכמו אם קיבל בקדשי קדשים בדרום במקום בצפון, או שדם שנשפך יוצר

פסלות בגוף הדם כיון שנשפך, והוכיח כצד השני מהא דמבואר במנחות כו. דגם בקומץ יש דין נשפך, ושם קשה לומר שיש דין קבלה מידו של כהן, אלא ע"כ שזה פסול בדם ובקומץ, ועי' בספרי האחרונים ובעיקר בספרי בית בריסק שהאריכו לבאר נ"מ לפי זה, וכן יישבו למה בתורת כהנים ויקרא ד' יא', יליף לנשפך הדם מקרא אחרונא, עי"ש בראב"ד.

גורעין ומוסיפין ודורשין, ועי' מלבי"ם על התורה ויקרא ד' ה' אות ריד' בבאור הלימוד.

תוד"ה גורעין, הקשו למה לא יליף הכל ממה שפסול דם שנמצא על הסכין, וכי ריצפה גרע, ותירצו דשאני התם דנתקבל בפסול, ועי' אבי עזרי מעה"ק שביאר תירוצם דהתם כבר נעשה בו מעשה קבלה ולא יועיל לתקן, ועי"ע שיעורי הגרב"ד, ועי"ע באחרונים שהביאו עוד תירוצים על דברי התוס'.

צריך שיקבל כל דמו של פר, ועי' רש"י לקמן צג: ד"ה קיבל שאם קיבל בשני כלים בכל אחד פחות מכדי הזייה, פסול אע"פ שחזר ועירבן, ובדעת הרמב"ם נחלקן, המשנה למלך מעה"ק ד' ח' כתב דס"ל כרש"י, והקרי אורה כתב שלשית הרמב"ם יהיה כשר, עי' מעשה הקרבנות יג' יב' בדברי רבי חיים הלוי שם, אבן האזל שם, ומקדש דוד ז' ב', ע"ע בחי' רא"ל ח"ב יח' שחקר האם זה דין בדם או דין במעשה הקבלה, ובמנחת אברהם הביא לחקור, האם קבלת כל הדם היא בשביל השירים או דין בדם.

ע"ב

השוחט צריך שיתן ורידין לתוך הכלי, וטעמו לרש"י הוא שלא יהיה פסול נשפך, ועי"ע רמב"ם מעה"ק ד' ח', ובזבח תודה למד, שזה בשביל שיהיה 'מעשה קבלה' ולא שיבוא הדם מאליו.

אויר שאין סופו לנוח וכו', והיינו שאיירי בכלי שעשויים שוליו להפחת ולכן גם אם בתחילה כשהיה הדם באויר שכנגדו היה שוליים כבר חשוב אויר שאין סופו לנוח, ומכאן שבכל אופן אחר שלא עשוי להתפחת אלא שהזיז את הכלי או שהסיט בידיו את הדם לריצפה לא חשיב אויר שאין סופו לנוח, ועי' חזו"א ה' ו-ז'.

בבאור הספק לפי הרמב"ם עי' מעה"ק ד' ט' ובאבן האזל שם, ובחי' הגרי"ז ד"ה בעי מיניה, ולגבי מה שפסק שאין כמונח דמי הוא בגלל האת"ל שס"ל לרמב"ם שהוא פשיטות ועי"ש לחם משנה אם נפשט מכאן הספק לשאר מקומות בש"ס כמו בב"מ קב. שמסתפק רבא לגבי אויר שאין סופו לנוח, ע"ע קרן אורה, ובאבני מילואים קלט' ז', ובדבר אברהם ח"א כא' ז'.

תניתוה חבית וכו', עי' חזו"א פרה יא' ג' שהוכיח דהמילוי הוא בבית המים לכלי ולא הוצאת הכלי מהמעין כמו שרואים כאן שהמים עדיין מחוברים למעין ומ"מ נחשבים שבאו לכלי.

רש"י ד"ה חבית, במה שפירש שחבית זו אינה מונחת לשם קידוש מי חטאת, ומשמע דאם היתה מונחת לשם כך מהני, עי' עולת שלמה ומצפה איתן.

נתן ידו או רגלו וכו' כדי שיעברו מים לחבית פסולים, עי' פרש"י דעובר דרך ידו ממש לחבית, וברמב"ם פרה ו' ח', פירש דדוחק בידיו או רגליו את המים כדי שיגיעו לחבית, ועי' חידושי רבי חיים הלוי מקוואות ט' ט' מה יסוד מחלוקתם, ועי"ע קהילות יעקב יט', וחזו"א פרה יא' טז'.

הוייתן ע"י טהרה תהיה, עי' חי' הגרי"ז מה שחקר בדין זה אם הוא מדיני המעין או מדיני המים המטהרים, ועי"ע משנה אחרונה פרה ו' ד'.